

Ti norske menn etterforskes for kjøp av overgrep

Minst ti nordmenn er under etterforskning for bestilling av direkteending av seksuelle overgrep mot barn på Filipinene, melder VG. – Sakene vi kjenner til er uten tvil bare toppen av isfjellet, og det er typisk at nye metoder for å begå overgrep først kommer til vår kjennskap etter en tid, sier Lena Reif, leder for seksjon for seksuallovbrudd ved Kripos. Overgrepene

sendes direkte til en betalende kunde over internett, som ser på og som også kan gi direkte instruksjoner om hva barnet skal gjøre. En av de norske mennene, en 55-åring fra Hordaland, har vært varetektsfengslet siden august i fjor, skriver VG. Mannen er siktet for blant annet å ha utnyttet barn under 16 år til seksuelle formål, og for å ha opptrådt truende via internett for

å få barn til å utføre seksuell omgang med hverandre eller seg selv. Ifølge VG har mannen erkjent at han betaler for å se direkteoverført misbruk av barn, og at han også har vist dette til andre barn som han har kommet i kontakt med på andre nettsteder. (©NTB)

Stadig flere velger personlig:

Fikk gravstøtte som gjenspeiler ektemannen

Anne Mette Bjørkavåg slet med å finne en gravstein som representerte ektemannen. Når hun fikk en spesialdesignet gravstøtte, som lyser innenfra gjennom noter, hjertes og mannens egne håndskrift. Stadig flere etterspør utradisjonelle gravstøtter.

MARIT ELISABETH STRAND
maes@agderposten.no 976 38 152

– Da Bjørn døde, var det mye å ta stilling til. Jeg fant ingen gravstein på markedet som sa noe om han. Jeg vurderte å plukke en røff stein i naturen som ikke var slipt på noen kanter, forteller Anne Mette Bjørkavåg fra Grimstad.

Sorgen opplevdes som bunnløs da mannen Bjørn Tormodsvik døde i fjor som 45-åring. Han og Anne Mette fikk 23 år sammen, og to døtre. Hun ville ikke betale over 30.000 kroner for en gravstein som hun ikke hadde lyst på. Dermed sto det et enkelt kors på graven i lang tid, før en gravstøtte omsider kom på plass.

– Bjørn var aktiv i bybildet, som musiker, revyartist og pubtrubadur. Han var raus, kjærlig og åpen. Dette ønsket jeg at gravstedet skulle formidle, forteller Bjørkavåg.

Rom med minner

En gang i livet vil de fleste av oss måtte velge et gravminne. Den nyetablerte bedriften Gjenskinn gravminne utvikler nye typer gravstøtter som skal gi en opplevelse ved graven.

Bjørkavåg er en av bedriftens første kunder. På Fjære kirkegård står en annerledes gravstøtte i syrefast stål. På en glassplate er navnet skrevet med Bjørns egne håndskrift. Resten av teksten er skrevet med en passende skrifttype. Ordet AMBEK står for «Anne Mette og Bjørn elsker hverandre», et ord de sa til hverandre fra første dag. Rundt glassplata har motivet tatt utgangspunkt i gitarakassa, med strenger og noter. Noen noter er lave og tunge, mens andre er lyse og lette, akkurat som livet.

På baksiden er et kors. Inni støtten er et rom, med lys som stråler ut gjennom utsmykningen. Her har familien

lagt bilder og små gjenstander.

– Sorgen er som en bølge. Noen dager føles alt pyton og urettferdig. Savnet er stort. Samtidig er jeg takknemlig for at vi fikk 23 år sammen, og at vi var så heldige å få to flotte jenter, forteller Bjørkavåg.

For henne er gravminnet en støtte gjennom sorgprosessen. – Det finnes så mange tanker og meninger, skrevne og uskrevne regler om en grav. Det er vanskelig å favne alle.

Den håndlagde gravstøtten koster nærmere 40.000 kroner. – Det føles riktig å bruke penger på noe som er så personlig. Jeg er kjempetolt. Den er veldig «Bjørn», sier Bjørkavåg.

– Hva slags reaksjoner har du fått? – Bare positive.

– Konservativt marked

Kunstner Turid Uldal i Gjenskinn gravminne forteller at det er vanskelig å fornye gravsteinsmarkedet.

– Gravsteinsmarkedet er svært konservativt. Steinhoggerne er vant til å være alene om produktene. Det er ofte tette relasjoner mellom begravelsesbyråer og steinhoggerne, som har vært faste samarbeidspartnere gjennom flere generasjoner. De har sine faste avtaler og rutiner, og er lite interessert i å få inn noe nytt. Utvalget i dag er snevert, mener Uldal.

Bedriften, som består av to kunstnere i Bergen/Skien, har fått 300.000 kroner av Innovasjon Norge til å videreutvikle en helt ny type gravminner hvor bruk av lys skaper en ny opplevelse. De ønsker større mangfold på landets kirkegårder.

– Noen begravelsesbyrå ønsker nye produkter velkommen, og ser positivt på at det kommer noe nytt, sier Uldal. Fugler er et populært motiv.

– Mange har et sterkt forhold til fugler, fordi de formidler en kontakt mellom mennesket og det åndelige. Noen ønsker også sine egne tegninger på gravstøtten, forteller Uldal.

Selve bruken av andre materialer er egentlig ikke et noe nytt. – Mange gamle gravstøtter er laget av jern. Men nå brukes det altså mest stein, sier Uldal.

Fisker og hunder

– Ja, det er blitt en trend at flere ønsker mer personlige gravsteiner, sier eier og begravelseskonsulent Knut R. Bygland i Byglands begravelsesbyråer i Arendal, Froland og Fevik.

Stadig flere bruker bilder på gravsteinen, og lykt inni steinen.

– Det brukes også andre motiver enn kors, for eksempel fisker hvis den avdøde var glad i å fiske, eller hunder. Men de aller fleste ønsker det som er mest brukt, og som de har sett på kirkegården, forteller Bygland.

– Kan dere spesialdesigne gravstøtter etter kundens ønske?

– Vi kan ordne det meste. Vi har en fast leverandør, slik mange begravelsesbyråer har, sier Bygland.

Det kan være krevende med nyskaping i forbindelse med gravferder.

– Vi representerer familien, og det hender at vi kommer i konflikt med Den norske kirke om bruk av salmer eller sanger. Begravelsesbyrået blir en møglingsinstans som skal gjøre alle fornøyde, sier Bygland.

Strengte regler

– Det er forholdsvis strenge regler for gravminner, og begrensede muligheter til store variasjoner. Gravstøttene skal fremstå i harmoni med resten av området, sier Arnold Lundvall, kirkeverge i Arendal.

Forskriftene vedtas av det kirkelige fellesrådet i hver kommune, som skal samsvare med gravferdsloven og godkjennes av bispedømmerådet.

– Av og til brukes gravstøtter med bilde av avdøde, og spesielle skrifttyper. Jeg har ikke registrert de store endringene. Min erfaring er at det er tradisjonelt og stabilt, sier kirkevergen.

Forskriftene er strenge når det gjelder bredde og høyde på gravstøtten. Den skal også være godt fundamentert, slik at den ikke kan velte. Reklame godtas ikke, og Hells Angels og andre har fått avslag på symboler på gravsteiner som kan oppfattes som støtende. For noen år siden kom qr-koder, altså strekkoder som kan skannes med mobiltelefon hvor du blir ført direkte til for eksempel en bildekollasj på YouTube.

NYSKAPENDE GRAVSTØTTE: Denne gravstøtten i stål er ganske annerledes enn de andre gravsteinene på kirkegården ved Fjære kirke i Grimstad. Gravminnet skal representere Bjørn Tormodsvik, som var en aktiv musiker. Enken Anne Mette Bjørkavåg måtte lete lenge før hun fant noe som passet på gravsteinsmarkedet. **FOTO: ERIK HOLAND**

Ledere kvier seg for å snakke om alkoholbruk

Mange vet ikke hva de skal gjøre når de er bekymret for at en kollega kanskje drikker for mye. – Det er viktig å vise at man bryr seg, sier Elisabeth Ege, direktør for Akan kompetansesenter. Hvert år får senteret over 700 henvendelser fra ledere og med-

arbeidere som ber om råd fordi de er bekymret for en kollegas forhold til alkohol og rus. En fersk undersøkelse viser imidlertid at mange synes det er et vanskelig tema. Fire av ti ledere har vært bekymret for at en medarbeider drikker for mye, viser un-

dersøkelsen YouGov har gjort for Akan. Av disse var en av fire så usikre på hva de skulle gjøre at de valgte å ikke gjøre noe i det hele tatt. Nå vil Akan senke terskelen for å ta opp bekymringen med en kollega. (©NTB)

STØTTE I SORGEN: Kunstner Turid Uldal (t.h.) kunne designe den gravstøtten som Anne Mette Bjørkavåg drømte om.

KORS PÅ BAKSIDEN: Lyset spiller seg på en spesiell måte i korset som er smykket ut på baksiden av støtten.

ROM INNI STØTTEN: Et lys skinner inni gravstøtten, gjennom glassplata og utsmykningen. Her kan også bilder og gjenstander oppbevares.

SOLSKJERMING • GARASJEPORTER

VÅRKUPP!
Inntil **-30%**

GRATIS BEFARING

Fasade
PRODUKTER

SOLSKJERMING • GARASJEPORTER

RING OSS: 911 50 200
www.fasadeprodukter.no